

SLOVENSKÁ REPUBLIKA

UZNESENIE

Ústavného súdu Slovenskej republiky

III. ÚS 45/2019-13

Ústavný súd Slovenskej republiky na neverejnom zasadnutí senátu 29. januára 2019 predbežne prerokoval sťažnosť [REDAKČIA], [REDAKČIA], zastúpeného advokátom Mgr. Martinom Kiricom, Mostná 42, Nitra, vo veci namietaného porušenia jeho základného práva podľa čl. 46 ods. 1 Ústavy Slovenskej republiky, ako aj namietaného porušenia čl. 2 ods. 2 Ústavy Slovenskej republiky rozhodnutím Okresného úradu Nitra, odboru výstavby a bytovej politiky č. OU-NR-OVBP2-2014/007194-4 z 9. januára 2014, namietaného porušenia jeho základného práva podľa čl. 46 ods. 1 Ústavy Slovenskej republiky a čl. 6 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd uznesením Krajského súdu v Nitre č. k. 11 S 3/2016-97 z 30. marca 2017, ako aj namietaného porušenia jeho základného práva podľa čl. 39 ods. 1 a čl. 46 ods. 1 Ústavy Slovenskej republiky a čl. 6 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd uznesením Najvyššieho súdu Slovenskej republiky sp. zn. 5 Sžk 27/2017 z 22. augusta 2018 a takto

r o z h o d o l :

Sťažnosť [REDAKČIA] o d m i e t a .

O d ô v o d n e n i e :

I.

1. Ústavnému súdu Slovenskej republiky (ďalej len „ústavný súd“) bola 7. decembra 2018 doručená sťažnosť [REDAKČIA], [REDAKČIA] (ďalej len

„sťažovateľ“), vo veci namietaného porušenia jeho základného práva podľa čl. 46 ods. 1 Ústavy Slovenskej republiky (ďalej len „ústava“), ako aj namietaného porušenia čl. 2 ods. 2 ústavy rozhodnutím Okresného úradu Nitra, odboru výstavby a bytovej politiky (ďalej len „okresný úrad“) č. OU-NR-OVBP2-2014/007194-4 z 9. januára 2014 (ďalej len „napadnuté rozhodnutie okresného úradu“), namietaného porušenia jeho základného práva podľa čl. 46 ods. 1 ústavy a čl. 6 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd (ďalej len „dohovor“) uznesením Krajského súdu v Nitre (ďalej len „krajský súd“) č. k. 11 S 3/2016-97 z 30. marca 2017 (ďalej len „napadnuté uznesenie krajského súdu“), ako aj namietaného porušenia jeho základného práva podľa čl. 39 ods. 1 a čl. 46 ods. 1 ústavy a čl. 6 dohovoru uznesením Najvyššieho súdu Slovenskej republiky (ďalej len „najvyšší súd“) sp. zn. 5 Sžk 27/2017 z 22. augusta 2018 (ďalej len „napadnuté uznesenie najvyššieho súdu“).

2. Zo sťažnosti vyplývajú nasledujúce skutočnosti:

«Po získaní písomného súhlasu... absolútne všetkých 33 z 33 vlastníkov bytov a nebytových priestorov... v bytovom dome zapísaného v LV [REDAKOVANÉ] pre katastrálne územie [REDAKOVANÉ] a následnom odsúhlasení vstavby na zhromaždení spoločenstva vlastníkov všetkými 29 prítomnými vlastníkmi (z 33 všetkých vlastníkov = 87,87%) pod názvom „Zmena spôsobu využitia pivničného priestoru vstavbou na kancelárske a obchodné priestory so zriadením vchodu z [REDAKOVANÉ]“, v súlade so zápisnicou zo zhromaždenia konaného 18.8.2011... vybavil si stavebník [REDAKOVANÉ] stavebné povolenie SP 9853/2012-004-Ing.Za zo dňa 21.06.2012, ktoré nadobudlo právoplatnosť 16.7.2012... Následne zahájil stavebné práce zazmluvnenou firmou na svoje náklady, ako to bolo odhlasované na zhromaždení vlastníkov. Priestor bol odsúhlasený do vlastníctva stavebníka pána [REDAKOVANÉ], nakoľko za ten priestor zaplatil na účet spoločenstva 55200,- Sk ešte dňa 27.12.2007... Časť predmetného priestoru mal stavebník už predtým v prenájme a so zriadeným predkupným právom od 13.12.1999...»

3. Sťažovateľ uviedol, že na mesto Nitra bol podaný podnet na preskúmanie rozhodnutia mimo odvolacieho konania, čo mesto postúpilo nadriadenému orgánu. Po preskúmaní rozhodnutia mimo odvolacieho konania na Obvodnom úrade Nitra, odbore výstavby a bytovej politiky bolo oznámené listom č. ObU-NR-OVBP2-2013/00733-004

21. augusta 2013, že stavebný úrad postupoval správne a stavebné povolenie bolo vydané v súlade s príslušnými ustanoveniami stavebného zákona a správneho poriadku.

4. Ďalej bol podaný návrh na povolenie obnovy konania, ktorý bol zamietnutý rozhodnutím mesta Nitra č. SP17525/2013-005-Ing.Za zo 17. októbra 2013. Proti uvedenému rozhodnutiu mesta Nitra bolo podané odvolanie, o ktorom bolo rozhodnuté napadnutým rozhodnutím okresného úradu tak, že predmetné rozhodnutie mesta Nitra zrušil a vec vrátil prvostupňovému správne mu orgánu na nové prejednanie a rozhodnutie.

5. Sťažovateľ ako žalobca podal žalobu o preskúmanie zákonnosti napadnutého rozhodnutia okresného úradu, o ktorej bolo rozhodnuté napadnutým uznesením krajského súdu, ktorým žalobu odmietol. Proti napadnutému uzneseniu krajského súdu podal sťažovateľ kasačnú sťažnosť, o ktorej bolo rozhodnuté napadnutým uznesením najvyššieho súdu, ktorým bola kasačná sťažnosť zamietnutá.

6. Vo vzťahu k napadnutému uzneseniu krajského súdu a najvyššieho súdu sťažovateľ v rámci svojej argumentácie uviedol:

„Kontrolu zákonnosti jednotlivých rozhodnutí správnych orgánov zveruje právny poriadok všeobecným (správnym) súdom. So zreteľom na špecifiká konania pred správnym súdom, kde predmetom súdneho prieskumu je konkrétny individuálny správny akt a zákonnosť procesného postupu, ktorý predchádzal jeho vydaniu, je potrebné skonštatovať, že súdy si svoju prieskumnú a nápravnú úlohu nesplnili. Je v právomoci všeobecného súdu vykladať a aplikovať zákony, avšak aj tento výklad nesmie byť arbitrárny a musí byť náležite zdôvodnený.“

7. Sťažovateľ navrhol, aby ústavný súd vydal tento nález:

„1. Rozhodnutím Okresného úradu Nitra, odbor výstavby a bytovej politiky číslo rozhodnutia OU-NR-OVBP2-2014/007194-4 zo dňa 09.01.2014, boli prekročené právomoci štátneho orgánu v rozpore s čl. 2 ods. 2 Ústavy Slovenskej republiky, čím boli porušené práva sťažovateľa zaručené v čl. 46 ods. 1 Ústavy Slovenskej republiky.“

2. *Uznesením Krajského súdu v Nitre, sp. zn.:11S/3/2016-97, zo dňa 30. marca 2017 boli porušené práva sťažovateľa zaručené v čl. 46 ods. 1 Ústavy Slovenskej republiky a čl. 6 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd.*

3. *Uznesením Najvyššieho súdu Slovenskej republiky, č.k. 5Sžk/27/2017 zo dňa 22. augusta 2018, boli porušené práva sťažovateľa zaručené v čl. 39 ods. 1, čl. 46 ods. 1 Ústavy Slovenskej republiky a čl. 6 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd.*

4. *Zrušuje sa Uznesenie Najvyššieho súdu Slovenskej republiky, č.k. 5Sžk/27/2017 zo dňa 22. augusta 2018, Uznesenie Krajského súdu v Nitre, sp. zn.:11S/3/2016-97, zo dňa 30. marca 2017, a Rozhodnutie Okresného úradu Nitra, odbor výstavby a bytovej politiky číslo rozhodnutia OU-NR-OVBP2-2014/007194-4 zo dňa 09.01.2014 a vec sa vracia prvostupňovému orgánu na ďalšie konanie a nové rozhodnutie.*

5. *Sťažovateľovi sa priznáva náhrada trov právneho zastúpenia v konaní pred Ústavným súdom SR, spolu vo výške 325,42 EUR (za dva úkony právnej služby v zmysle § 13a ods. 1 písm. a), písm. c) Vyhlášky č. 655/2004 Z.z., pričom v zmysle § 11 ods. 3 odmena za 1 úkon je 1/6 výpočtového základu v hodnote 921 EUR pre rok 2018 v sume 153,50 EUR, a paušálna náhrada podľa § 16 ods. 3 je 1/100 výpočtového základu, v sume 9,21 EUR) ktoré je Najvyšší súd Slovenskej republiky povinný zaplatiť sťažovateľovi do 15 dní od právoplatnosti tohto nálezu.“*

II.

8. Podľa čl. 127 ods. 1 ústavy ústavný súd rozhoduje o sťažnostiach fyzických osôb alebo právnických osôb, ak namietajú porušenie svojich základných práv alebo slobôd, alebo ľudských práv a základných slobôd vyplývajúcich z medzinárodnej zmluvy, ktorú Slovenská republika ratifikovala a bola vyhlásená spôsobom ustanoveným zákonom, ak o ochrane týchto práv a slobôd nerozhoduje iný súd.

9. Ústavný súd podľa § 25 ods. 1 zákona Národnej rady Slovenskej republiky č. 38/1993 Z. z. o organizácii Ústavného súdu Slovenskej republiky, o konaní pred ním a o postavení jeho sudcov v znení neskorších predpisov (ďalej len „zákon o ústavnom súde“) každý návrh predbežne prerokuje na neverejnom zasadnutí bez prítomnosti

navrhovateľa, ak tento zákon neustanovuje inak. Pri predbežnom prerokovaní každého návrhu ústavný súd skúma, či dôvody uvedené v § 25 ods. 2 zákona o ústavnom súde nebránia jeho prijatiu na ďalšie konanie. Podľa tohto ustanovenia návrhy vo veciach, na prerokovanie ktorých nemá ústavný súd právomoc, návrhy, ktoré nemajú zákonom predpísané náležitosti, neprípustné návrhy alebo návrhy podané niekým zjavne neoprávneným, ako aj návrhy podané oneskorene môže ústavný súd na predbežnom prerokovaní odmietnuť uznesením bez ústneho pojednávania. Ústavný súd môže odmietnuť aj návrh, ktorý je zjavne neopodstatnený.

II. 1. K namietanému porušeniu základných práv sťažovateľa napadnutým rozhodnutím okresného úradu a napadnutým uznesením krajského súdu

10. Pokiaľ ide o napadnuté rozhodnutie okresného úradu a napadnuté uznesenie krajského súdu, ústavný súd poukazuje na princíp subsidiarity.

11. Z čl. 127 ods. 1 ústavy vyplýva, že systém ústavnej ochrany základných práv a slobôd je rozdelený medzi všeobecné súdy a ústavný súd, pričom právomoc všeobecných súdov je ústavou založená primárne („... ak o ochrane týchto práv a slobôd nerozhoduje iný súd“) a právomoc ústavného súdu len subsidiárne.

12. Z uvedeného vyplýva, že právomoc ústavného súdu je daná iba vtedy, ak o ochrane základných práv a slobôd nerozhoduje iný súd. Ústavný súd preto konštatuje, že nemá právomoc preskúmať napadnuté rozhodnutie okresného úradu, keďže toto rozhodnutie bolo preskúmané krajským súdom na základe žaloby sťažovateľa. Ústavný súd nemá právomoc preskúmať ani napadnuté uznesenie krajského súdu, keďže ho už preskúmal na základe kasačnej sťažnosti sťažovateľa najvyšší súd, ktorý bol oprávnený a zároveň povinný poskytnúť sťažovateľovi ochranu jeho právam.

13. Z uvedeného dôvodu ústavný súd sťažnosť v tejto časti odmietol podľa § 25 ods. 2 zákona o ústavnom súde pre nedostatok právomoci na jej prerokovanie (m. m. IV. ÚS 405/04, III. ÚS 133/05, IV. ÚS 155/2010).

14. Pokiaľ sťažovateľ namieta porušenie čl. 2 ods. 2 ústavy v súvislosti s napadnutým rozhodnutím okresného úradu, ústavný súd uvádza, že tento článok ústavy je vstupnou bránou do ústavnej úpravy základných práv a slobôd a ako taký má charakter všeobecných ústavných princípov. Napriek tomu, že je implicitnou súčasťou rozhodovania ústavného súdu, nemá charakter základného práva a slobody, ktorého ochrany by sa bolo možné samostatne domáhať pred ústavným súdom (m. m. I. ÚS 7/2010, I. ÚS 518/2013).

II. 2. K namietanému porušeniu základných práv sťažovateľa napadnutým uznesením najvyššieho súdu

15. Pokiaľ ide o napadnuté uznesenie najvyššieho súdu, ústavný súd v tejto časti sťažnosť odmietol podľa § 25 ods. 2 zákona o ústavnom súde z dôvodu zjavnej neopodstatnenosti.

16. O zjavnú neopodstatnenosť sťažnosti ide vtedy, keď namietaným postupom všeobecného súdu nemohlo vôbec dôjsť k porušeniu toho základného práva alebo slobody, ktoré označil sťažovateľ, a to buď pre nedostatok vzájomnej príčinnej súvislosti medzi označeným postupom alebo rozhodnutím všeobecného súdu a základným právom alebo slobodou, porušenie ktorých namietal, prípadne z iných dôvodov. Za zjavne neopodstatnenú sťažnosť preto možno považovať tú sťažnosť, pri predbežnom prerokovaní ktorej ústavný súd nezistil žiadnu možnosť porušenia označeného základného práva alebo slobody, reálnosť ktorej by mohol posúdiť po jej prijatí na ďalšie konanie (IV. ÚS 92/04, III. ÚS 168/05, II. ÚS 172/2011, I. ÚS 143/2014).

17. Podľa svojej konštantnej judikatúry ústavný súd nemá zásadne oprávnenie preskúmať, či v konaní pred všeobecnými súdmi bol náležite zistený skutkový stav a aké právne závery zo skutkového stavu všeobecný súd vyvodil (II. ÚS 21/96, III. ÚS 151/05). Vo všeobecnosti úlohou súdnej ochrany ústavnosti poskytovanej ústavným súdom napokon nie je ani chrániť občana pred skutkovými omylmi všeobecných súdov, ale chrániť ho pred takými zásahmi do jeho práv, ktoré sú z ústavného hľadiska neospravedliteľné a neudržateľné (I. ÚS 17/01). Z rozdelenia súdnej moci v ústave medzi ústavný súd a všeobecné súdy totiž vyplýva, že ústavný súd nie je opravnou inštanciou vo veciach

patriacich do právomoci všeobecných súdov. Úlohou ústavného súdu nie je zastupovať všeobecné súdy, ktorým predovšetkým prislúcha interpretácia a aplikácia zákonov. Úloha ústavného súdu sa obmedzuje na kontrolu zlučiteľnosti účinkov takejto interpretácie a aplikácie s ústavou, prípadne medzinárodnou zmluvou podľa čl. 7 ods. 5 ústavy (I. ÚS 13/01, I. ÚS 120/04).

18. Z postavenia ústavného súdu vyplýva, že môže preskúmať také rozhodnutie všeobecných súdov, ak v konaní, ktoré mu predchádzalo, alebo samotným rozhodnutím došlo k porušeniu základného práva alebo slobody, pričom skutkové a právne závery všeobecného súdu môžu byť predmetom preskúmania vtedy, ak by vyvodené závery boli zjavne neodôvodnené alebo arbitrárne, a tak z ústavného hľadiska neospravedliteľné a neudržateľné, a zároveň by mali za následok porušenie základného práva alebo slobody (I. ÚS 13/00, m. m. I. ÚS 37/95, II. ÚS 58/98, I. ÚS 5/00, I. ÚS 17/00).

19. Ústavný súd z tohto hľadiska preskúmal napadnuté uznesenie najvyššieho súdu, pričom nezistil takú skutočnosť, ktorá by signalizovala svojvoľný postup najvyššieho súdu nemajúci oporu v zákone. Najvyšší súd v odôvodnení svojho uznesenia uviedol:

„19. Predmetom kasačného konania bolo preskúmanie uznesenia krajského súdu ako aj konania, ktoré mu predchádzalo, pričom v rámci kasačného konania Najvyšší súd Slovenskej republiky súd skúmal možnosť súdneho prieskumu zákonnosti rozhodnutia žalovaného zo dňa 9. januára 2014, č. OU-NR-OVBP2-2014/007194-4, ktorý krajský súd zhodne so žalovaným považovali za nepodliehajúce súdnemu prieskumu zákonnosti. Túto právnu otázku presvedčivo vyriešil krajský súd, pričom najvyšší súd sa s dôvodmi jeho uznesenia plne stotožňuje.

20. *Aj po nadobudnutí účinnosti Správneho súdneho poriadku naďalej platí, že v systéme správneho súdnictva vychádza právna úprava prístupu k súdnemu preskúmaniu právoplatného rozhodnutia orgánu verejnej správy na základy žaloby z princípu generálnej klauzuly s negatívnou enumeráciou, z ktorého vyplýva, že súdy v zásade preskúmajú všetky rozhodnutia alebo opatrenia orgánov verejnej správy, ktorými sa zakladajú, menia alebo zrušujú oprávnenia a povinnosti fyzických alebo právnických osôb alebo ktorými môžu byť práva, právom chránené záujmy alebo povinnosti fyzických osôb alebo právnických osôb priamo dotknuté, okrem tých, ktoré zákon výslovne z prieskumu vylučuje*

(§ 248 OSP, § 7 SSP). Z právomoci súdu však nesmie byť vylúčené preskúmanie rozhodnutí týkajúcich sa základných práv a slobôd (čl. 46 ods. 2 veta druhá Ústavy Slovenskej republiky).

21. V správnom súdnictve je právo a prístup k súdu vymedzené princípom generálnej klauzuly s negatívnou enumeráciou, z ktorého vyplýva, že súdy v zásade preskúmajú všetky rozhodnutia orgánov verejnej správy okrem tých, ktoré zákon výslovne z prieskumu vylučuje.

22. Najvyšší súd Slovenskej republiky poukazuje na to, že napadnutým rozhodnutím žalovaný správny orgán zrušil prvostupňové rozhodnutie a vec vrátil prvostupňovému správne orgánu na ďalšie konanie. Takéto rozhodnutie druhostupňového správneho orgánu, ktorým bolo zrušené prvostupňové rozhodnutie nie je podľa ustálenej judikatúry spôsobilým predmetom prieskumu vzhľadom na to, že vo veci bude opätovne rozhodovať prvostupňový správny orgán a svojím rozhodnutím môže žalobcovi vyhovieť. Správne súdnictvo je zamerané až na následnú kontrolu zákonnosti rozhodnutí orgánov verejnej správy, keď už nie je možné nápravu dosiahnuť v správnom konaní.

23. Keďže ide o rozhodnutie procesnej povahy, nie je proti nemu prípustný opravný prostriedok, takéto rozhodnutie je vylúčené aj z preskúmvacej právomoci súdov. Predmetným rozhodnutím sa vec opäť vrátila do štádia správneho konania pred orgánom prvého stupňa a preto nemení s konečnou platnosťou nič na subjektívnych právach žalobkyne.

24. K sťažnostným bodom sťažovateľa, odvolací súd uvádza, že za situácie, kedy nie je ukončené konanie správneho orgánu, nemôže súd v prejednávanej veci do rozhodovacieho procesu správneho orgánu pred vydaním rozhodnutia o merite veci zasiahnuť. Z uvedeného vyplýva, že napadnuté rozhodnutie žalovaného je rozhodnutím správneho orgánu, ktoré jednoznačne spĺňa charakter rozhodnutia týkajúceho sa vedenia konania, čím je vylúčené zo súdneho prieskumu a tento záver je v súlade s článkom 46 ods. 2 druhá veta Ústavy SR, a preto súd sa stotožnil so záverom krajského súdu o zastavení konania.

25. Po preskúmaní podanej kasačnej sťažnosti kasačný súd konštatuje, že s právnymi námietkami sťažovateľa sa krajský súd v rozhodnutí riadne vysporiadal a neopomenul žiadnu spornú otázku, riešenie ktorej by zostalo na kasačnom súde, v dôsledku čoho krajský

súd správne právne posúdil predmetnú vec a neporušil práva sťažovateľa na spravodlivý proces. Ďalšie námietky uvedené v kasačnej sťažnosti vyhodnotil najvyšší súd ako bezpredmetné a nespôsobilé spochybníť vecnú správnosť rozhodnutia. Z uvedeného dôvodu kasačnú sťažnosť podľa § 461 SSP ako nedôvodnú zamietol.“

20. Závery najvyššieho súdu sú v napadnutom uznesení zdôvodnené riadne a presvedčivo, uznesenie nevykazuje znaky zjavnej neodôvodnenosti ani arbitrárnosti. Ústavný súd tak nezistil také zásahy do práv sťažovateľa, ktoré by boli z ústavného hľadiska neospravedliteľné a neudržateľné. Navyše, je potrebné poukázať na skutočnosť, že sťažovateľ síce tvrdí, že došlo k porušeniu ním označených práv napadnutým uznesením najvyššieho súdu, avšak bez toho, aby svoje výhrady formuloval v rovine právnych alebo vecných argumentov. V sťažnosti iba skonštatoval, že súdy si svoju prieskumnú a nápravnú úlohu nespĺnili.

21. Vzhľadom na uvedené skutočnosti ústavný súd sťažnosť v časti smerujúcej proti napadnutému uzneseniu najvyššieho súdu odmietol z dôvodu jej zjavnej neopodstatnenosti.

22. Vzhľadom na odmietnutie sťažnosti neprichádzalo už do úvahy rozhodovať o ďalších návrhoch sťažovateľa uplatnených v petite sťažnosti (zrušenie napadnutých rozhodnutí a priznanie náhrady trov právneho zastúpenia).

P o u č e n i e : Proti tomuto rozhodnutiu nemožno podať opravný prostriedok.

V Košiciach 29. januára 2019